

Remitterande instans Region Västmanland
Adress Regionhuset
Postadress 72189 VÄSTERÅS
E-postadress region@regionvastmanland.se

**YTTRANDE GÄLLANDE REGERINGENS REMISS AV TRAFIKVERKETS DELRAPPORT
BEREDSKAPSFlygplatser för att säkra samhällsviktiga flygtransporter och trafikverkets
slutrapport beredskapsflygplatser för att säkra samhällsviktiga flygtransporter
(I2021/02082)**

Inledning

Sedan utredningen och delrapporten redovisades har Region Västmanland inträtt som ägare av Västerås flygplats. Det innebär att från och med den 1 april samägs Västerås flygplats av Västerås stad och Region Västmanland.

Flygplatsen bidrar långsiktigt till Västerås stads vision 2026 respektive regionens regionala utvecklingsstrategi.

Bakgrund

Det har under en mycket lång tid varit en osäkerhet kring Västerås flygplats vara eller inte vara och i mars 2020 aviserade tre av de fyra majoritetspartierna i Västerås stad att de ville lägga ner flygplatsen. Beslutet skapade protester från västeråsare, företagare och dem som bedriver verksamhet i och omkring flygplatsområdet.

Det ledde till en folkomröstning som genomfördes i mars 2021 och efter det beslutades att ha kvar flygplatsen mot bakgrund av att 78% av de röstande var emot nedläggning.

Beslut är fattat av Regionfullmäktige den 15 februari 2022 och av Kommunfullmäktige den 10 mars 2022. Samägandet innebär att parterna gemensamt åtar sig att stödja utvecklingen av Västerås flygplats och att finansieringen för flygplatsen är säkrad.

Detta innebär att flygplatsen inte längre är i en avvecklingsfas utan en utvecklingsfas. Flygplatsen bidrar långsiktigt till Västerås stads vision 2026 respektive Region Västmanlands regionala utvecklingsstrategi.

Datum
2022-04-05
Vårt dnr
RV211282.Ert dnr
I2021/02082

Utlåtande

Region Västmanland anser att Västerås flygplats ska vara en beredskapsflygplats.

I Region Västmanlands yttrande har även Västerås stads synpunkter beaktats.

Trafikverket har framförallt baserat förslaget på att beredskapsflygplatserna ska vara lokaliserade nära ett universitets-, läns- eller länsdelssjukhus med akutmottagning och helikopterplatta. Trots att Västmanlands sjukhus Västerås uppfyller dessa kriterier finns det inte med i tabellen och på kartan bilaga 2 i delrapporten (TRV 2021/77081) som beskriver sjukhus med helikopterflygplats. Västmanlands sjukhus Västerås är länets största sjukhus och länsjukhus i Västmanlands län. Västerås sjukhus har akutmottagning och helikopterplatta som är dimensionerad att klara alla Europas helikoptermodeller som används för sjukvård eller räddningsinsatser inklusive Försvarsmaktens helikoptrar.

När ambulanshelikoptrarna inte kan använda helikopterplattan vid sjukhuset på grund av dåliga väderförhållanden eller andra orsaker kan istället Västerås flygplats nyttjas. Avståndet mellan flygplats och sjukhus är ca 5 km vilket ger en unik möjlighet att transportera patienter snabbt och med minimal påfrestning. Närheten till flygplatsen är en förutsättning i samband med organdonationer då det behövs snabba transporter.

På kartan i bilaga 3 så finns inte Västmanlands sjukhus Köping utmärkt trots att det är ett länsdelssjukhus med akutmottagningen.

Trafikverket lyfter fram olika aspekter kopplat till tankmöjligheter samt möjlighet att vara back-up för andra flygplatser. På Västerås flygplats finns goda möjligheter till tankning av flera olika typer av flygbränsle. Den geografiska placeringen är dessutom till stor fördel då det kan behövas en reservflygplats till Arlanda. I Transportstyrelsens förslag på reservflygplatser lämnas en stor lucka mellan Arlanda och Mora flygplats. Denna lucka skulle kunna täckas av Västerås flygplats.

Flygplatsen ligger dessutom nära vital försvarsverksamhet, bland annat: SAAB Group, Försvarsmaktens materielverk, Försvarsmaktens telekommunikations- & informationssystemförband i Arboga 6 mil från flygplatsen och Enköpings ledningsregemente 3 mil från flygplatsen.

Flygplatsernas infrastruktur beskrivs även i Trafikverkets rapport. Banans längd, bredd och bärighet, förekomst av uppställningsplatser, hangarer och terminal lyfts

Datum
2022-04-05
Vårt dnr
RV211282.Ert dnr
I2021/02082

som viktiga aspekter. Västerås flygplats har en av de längsta rullbanorna i landet. Infrastrukturen i övrigt är mycket god och flygplatsen har större kapacitet än vad som nyttjas idag. Flygplatsen är en tidigare flygflottilj och har bärighet därefter. Försvarsmakten nyttjar Västerås flygplats regelbundet för sina tunga flygtransporter.

Flygplatsområdet ägs av Strategiska flygfastigheter AB vilket är ett av Västerås stad helägt bolag. Bolaget underhåller och utvecklar fastigheterna vilket ger mycket goda möjligheter att flygplatsen kan fortsätta vara ett logistiknav vid händelser som skogsbränder, pandemier och andra händelser kopplat till krisberedskap och totalförsvar.

Västerås flygplats spelade en avgörande roll under skogsbranden i Västmanland 2014. Då nyttjades flygplatsen för de italienska och franska brandsläckningsplan som via ERCC kom till Sverige för att bistå i brandsläckningsarbetet. Närheten till sjöar och vattendrag bidrog till släckningsarbetet.

E18 mellan Köping och Västerås är den vägsträcka som transporterar mest farligt gods i hela Sverige. Dessa orter är växande och etablerar fler företag med kemikalietunga verksamheter utöver dem som redan finns etablerade, t.ex. Westinghouse som tillverkar kärnbränsle och Yara som tillverkar jordbrukskemikalier och gödselmedel. Detta ökar behovet av att snabbt kunna flyga ut skadade och in resurser för räddning och röjning vid olyckor. Köpings räddningstjänst (en del av kommunalförbundet Räddningstjänsten Mälardalen) är dessutom en av sex kem-enheter i Sverige som ska stödja lokala räddningstjänster med kvalificerad personal och utrustning. Transporter till eller från Västmanland underlättas mycket av att Västerås flygplats finns i området, och det är väsentligt att den säkras för framtiden.

Västerås flygplats har ett unikt geografiskt läge med motorvägsanslutningar i både östlig och västlig riktning samt närhet till två hamnar (Västerås Hamn och Köpings hamn). Vid eventuella behov av att snabbt transportera eller ta emot material eller människor så skulle Västerås kunna vara en logistisk knypunkt för hela Mälardalen.

Västerås flygplats har under pandemin i praktiken fungerat som beredskapsflygplats, trots att den inte ingått bland de flygplatser som klassats som tillfälliga beredskapsflygplatser. Närheten till Stockholm samt de logistiska möjligheterna på flygplatsen gör Hässlö till ett område med stort värde för hela länet. Att stora lagerytor och uppställningsplatser dessutom finns inom skyddsobjektområdet ökar värdet av området ytterligare. Under pandemin har Västerås flygplats fungerat som ett logistiknav i Västmanland. Skyddsmateriel för hela länet hanterades på flygplatsen

Datum
2022-04-05
Vårt dnr
RV211282.Ert dnr
I2021/02082

och en omfattande tillverkning av skyddsmateriel startades upp. Tillgången på stora uppställningsytor i betong nyttjades under Försvarsmaktsövningen Aurora 17.

Vidare finns 22 Hemvärnsbataljonens fasta stab på området tillsammans med flera frivilliga försvarsorganisationer som Frivilliga radioorganisationen FRO, Svenska lottakåren SLK, Frivilliga Motorcykelkåren FMCK, Försvarsutbildarna och Bilkåren.

Skyddsobjektet ger ett mycket värdefullt skydd för varor och materiel som under pandemin blev helt livsavgörande för många västmanlänningar.

Förslaget med ytterligare flygplatser från 2020 tar upp Uppsala-Ärna som beredskapsflygplats. Under hösten 2021 har Försvarsmakten återtagit omfattande verksamhet på Ärna. Flygflottiljen F16 är återetablerad. Har Trafikverket beaktat de fortsatta möjligheterna att nyttja Ärna som beredskapsflygplats då civil luftfart inte sker från Uppsala till vardags?

I Stockholms närhet finns, utöver Ärna, bara Västerås flygplats som alternativ. I de typfall som FOI tagit fram som planeringsunderlag för totalförsvarsplanering, ingår stora risker att huvudstaden blir kraftigt påverkat i samband med olika typer av angrepp. Att inte ha en civil reservflygplats i närheten av Stockholm tycks oklokt.

Mälarsjukhuset i Eskilstuna (Region Sörmland) skulle få en transporttid på 46 minuter till Västerås flygplats snarare än 71 minuter till Skavsta flygplats. Detta är beräknat utan att ta i beaktande den bättre vägstandarden som råder mot Västerås flygplats och som skulle möjliggöra en högre hastighet vid brådskande transporter.

Västerås flygplats ger alltså länet mycket god kapacitet för att motta och ge stöd i form av personal, material, evakuering och patienter vid kris, krig och/eller masskadehändelse, både för Västmanlands län, för omkringliggande län och i förlängningen för riket. Att ge flygplatsen status som beredskapsflygplats skulle säkra länets möjligheter att bibehålla denna kapacitet.

Att analyser som ligger grund för förslag och rekommendationer i utredningar omprövas är inget märkligt utan är en del av en beslutsprocess. Förslagen från Trafikverket brister enligt Region Västmanland i analys och konsekvenser eftersom de omvärldsförändringar som skett sedan förslagen presenterades har varit dramatiska. Inte minst det faktum att i vårt närområde pågår ett krig, i Ukraina, borde leda till omprövning. Dessutom sker nu en gradvis förstärkning av Sveriges

Datum
2022-04-05
Vårt dnr
RV211282.Ert dnr
I2021/02082

försvarsförmåga, beredskap och säkerhet. I den utvecklingen har Västerås flygplats en given plats som beredskapsflygplats.

Sammanfattningsvis förordar Region Västmanland med instämde av Västerås stad att Västerås flygplats görs till en beredskapsflygplats. Befintlig infrastruktur, framtida behov och möjligheter samt flygplatsens geografiska läge borde vara tungt vägande argument.

För Region Västmanland

Namn

Namn

Denise Norström
Regionstyrelsens ordförande

Anders Åhlund
Regiondirektör